

INSOLVABILITATEA ÎNTREPRINDERII: IMPLICAȚII ECONOMICE ȘI JURIDICE

Nadejda BOTNARI, conf.univ., dr., ASEM
Angela TIMUȘ¹, dr., conf. univ., INCE
Veaceslav BOTNARI, drd., USM

Crizele economico-financiare atestate în ultimii ani a determinat multe întreprinderi să se confrunte cu problem de insolvență dar și faliment. Falimentul reprezintă o procedură aplicată debitorului în vederea lichidării patrimoniului acestuia pentru satisfacerea creanțelor creditorilor, urmată de radierea debitorului, deci a întreprinderii.

Cuvinte cheie: *insolvabilitate, creanțe, creditor, debitor, administrator, restructurare, faliment simplificat, creanțe garantate, creanțe chirografare, faliment.*

Conceptul de insolvabilitate. Orice întreprindere care-și propune ca obiectiv dezvoltarea și creșterea economică se confruntă cu probleme legate de insuficiența resurselor financiare. Mărirea nevoii de finanțare este în funcție de extensiunea obiectivelor fixate, de diversificarea activităților desfășurate. Indiferent de natura provenienței resurselor, acestea vor crea întreprinderii avantaje competitive, dacă utilizarea lor va fi urmată de o creștere susținută a fluxurilor de lichidități. Deoarece obținerea veniturilor și încasarea mijloacelor bănești preconizate nu este garantată, întreprinderile se confruntă, în permanență, cu un risc de afaceri care se manifestă prin incapacitatea de a acoperi costurile totale suportate din veniturile înregistrate și cu riscul de insolvabilitate, când încasările totale sunt insuficiente efectuării plăților.

Consecințele unei stări de insolvabilitate sunt de ordin material, prin costurile implicate de măsurile ce trebuie luate, și psihologice, având în vedere toți „actorii” implicați în funcționarea entității: creditori, manageri, personal.

Legea insolvabilității nr.149 din 2012, intrată în vigoare în 2013, oferă creditorilor și debitorilor o serie de instrumente noi întru realizarea drepturilor lor și, în același timp, oferă o acoperire normativă mai amplă și mai calitativă raporturilor juridice ce se stabilesc în cadrul procedurii de insolvabilitate.

Conform legii insolvabilității, *prin insolvabilitate se înțelege situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată, constatată prin act judecătoresc de dispoziție.* În această ordine de idei este important să evidențiem faptul că atât timp cât incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată nu a fost constatată printr-un act judecătoresc de dispoziție, nu putem vorbi despre insolvabilitate.

Temei pentru intentarea procedurii de insolvabilitate

Conform art.10 din Legea menționată, temei pentru declararea insolvabilității este fie incapacitatea de plată, fie supraîndatorarea întreprinderii.

ENTERPRISE INSOLVENCY: ECONOMIC AND LEGAL IMPLICATION

Nadejda BOTNARI, PhD, Associate Professor, MAES
Angela TIMUȘ, PhD, Associate Professor, NIER
Veaceslav BOTNARI, PhD Student, MSU

Due to the economic-financial crises registered in the last years, many enterprises faced both, insolvency and bankruptcy issues. Bankruptcy is a procedure applied to the debtor in order to dissolve his/her assets, to meet the claims of the lender, followed by the dissolution of the debtor, therefore, of the company.

Key words: *insolvency, receivables, lender, debtor, administrator, restructuring, simplified bankruptcy, secured receivables, unsecured receivables, bankruptcy.*

JEL Classification: *G3, G33, G00, H62, H69*

Concept of insolvency. Any enterprise, which aims to promote economic development and growth is facing problems of insufficient financial resources. Increasing needs for funding is based on the extension of the set of objectives, and of the diversity of develop activities. Regardless of the source of origin of resources, they will create some competitive advantages for the enterprise, if their use will be followed by a sustained in liquidity flows. Since the obtaining the expected income and receiving the funds are not guaranteed, enterprises continuously face with a business risk that is manifested in inability to cover the total cost linked to the gained income and the risk of insolvency, when the total revenues are insufficient for carrying payments.

The consequences of a state of insolvency are of material order caused by the costs implied by measures to be taken, and psychological order, taking into consideration wall the “actors” involved in the entity's activity: creditors, managers and staff.

The Insolvency Law, Act 149 from 2012 which came into effect in 2013, provides creditors and debtors a number of new instruments for the achievement of their rights and at the same time, offers a broader and more qualitative normative coverage of legal reports which are established during the insolvency proceedings.

According to the Insolvency Law, *insolvency is the financial situation of the debtor characterized by the inability of respecting the payment obligations, ascertained by a judicial act.* Here is important to highlight the fact that as long as the inability to respect its payment obligations has not been established by a judicial act, one cannot speak about insolvency.

Basis for Initiating Insolvency Proceedings

According to Article X from the mentioned law, basis for declaring insolvency are the inability to pay, or the over indebtedness of the company.

The first base is present in the situation when the person

¹ © Angela TIMUȘ, angel.timush@yahoo.com

Primul temei este prezent în situația când persoana nu poate să-și îndeplinească obligațiile devenite scadente, chiar dacă patrimoniul persoanei ar permite acoperirea acestei obligații. Supraîndatorarea însă, este acea situație în care obligațiile debitorului depășesc activele acestuia în așa fel încât chiar și dacă s-ar înstrăina tot patrimoniul existent, oricum nu ar fi suficiente resurse financiare pentru achitarea obligațiilor asumate.

Inițierea procedurii de constatare a insolvabilității unei persoane se realizează prin depunerea unei cereri, numite cerere introductivă, la Curtea de Apel în a cărei rază teritorială își are sediul debitorul presupus insolubil.

Conform art.13 alin.1 din Lege, Debitorul este în drept să depună cerere introductivă în situația în care există pericolul intrării lui în incapacitate de plată când, în mod previzibil, nu își va putea executa la scadență obligațiile pecuniare. În același timp, potrivit art.14 al Legii, debitorul este obligat să depună cerere privind intentarea unei proceduri de insolvabilitate în termen de 30 de zile de la apariția a cel puțin unui temei din cele menționate mai sus: a) executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori; și b) în cazul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor. În caz contrar, persoanele cu drept de reprezentare a debitorului, care de regulă este administratorul, directorul, președintele societății, va purta răspundere personală pentru obligațiile societății care au apărut după termenul de 30 de zile acordat de lege pentru depunerea cererii privind intentarea procedurii de insolvabilitate.

Un aspect important în inițierea procedurii de insolvabilitate, este persoana debitorului. Astfel, potrivit legii insolvabilității, poate fi intentată procedură de insolvabilitate oricărei persoane juridice indiferent de forma juridică de organizare și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător. Legea insolvabilității nu se aplică băncilor, statului, unităților administrativ-teritoriale și persoanelor juridice de drept public.

Este important să identificăm corect statutul de întreprinzător al persoanelor, astfel încât dacă o persoană fizică practică activitate de antreprenariat fără a fi înregistrată în modul cuvenit, aceasta nu va fi pasibilă de a fi declarată insolubilă, ci va răspunde cu întreg patrimoniul în condițiile legislației civile și de procedură civilă.

În conformitate cu art. 16 al Legii insolvabilității, în cererea introductivă a debitorului trebuie să se indice:

- a) codul fiscal și numerele conturilor bancare ale debitorului;
- b) valoarea creanțelor creditorilor, mărimea dobânzilor și penalităților aferente;
- c) temeiul creanțelor și termenele lor de executare, cu specificarea sumei creanțelor decurgând din daunele cauzate vieții și sănătății, precum și ale creanțelor salariale față de angajații debitorului;
- d) suma datoriilor la bugetul public național;
- e) motivarea temeiului insolvabilității;
- f) date despre cererile de chemare în judecată a debitorului primite spre examinare de către instanța de

cannot accomplish his obligations even if the patrimony of the person would allow the defrayal of this obligation. But indebtedness represent the situation when the obligations of the debtors exceed its assets in such a way that even all the existent patrimony would be divided; anyway there would not be sufficient financial resources for the payment of the assumed obligations.

The Introductory Proceedings of Establishment of the Insolvency. The introduction of the ascertainment proceedings of insolvency of a person realizes by presenting an application, named opening application at the Court of Appeal in whose jurisdiction the presumed insolvent debtor is situated.

According to the XII Article, paragraph I from the Law, the debtor has the right to submit an opening application in the situation when exists the risk of inability of paying and the predictably that he would not execute till due the pecuniary obligation. At the same time, according the Article XIV of the Law, the debtor is required to submit the application on the instituting of insolvency proceedings within 30 days at the occurrence of one of the facts mentioned above if a) the integral execution of the outstanding debts of one or more creditors can lead to the impossibility of the integral execution of the claims of the others debtors and b) in case of liquidation, which is performed according to other laws, becomes obvious that the debtor can fully meet the creditors' claims. Otherwise, the persons entitled to represent the debtor which usually is the administrator, the manager or the company president will wield personal responsibility for the company's obligations which appeared after the term of 30 days provided by law for submission of the application regarding the initiation of the insolvency process.

An important aspect in the insolvency of the procedure is the debtor. Thus, according to the law of insolvency, insolvency proceedings may be brought to any legal person regardless of the legal form of organization and to natural persons who are practicing entrepreneurial activity. Insolvency law does not apply to banks, to the state, territorial administrative units and legal entities of public law.

It is important to correctly identify entrepreneurial status of people, so if a natural person carries out entrepreneurial activities without being duly registered, it will not be liable to be declared insolvent, but will respond with the entire estate under civil law and civil procedure.

In accordance with art. 16 of the Law of insolvency, in the debtor's application there must be indicated:

- a) the tax code and the numbers of the bank accounts of the debtor;
- b) the value of the creditor's debts, the interest and penalties related to size;
- c) the basis of the debts and their terms of execution, specifying the amount of claims resulting from damages caused to life and health, as well as of the wage claims against the debtor's employees;
- d) the amount of debts to the national budget;
- e) the motivation basis of the insolvency;
- f) information regarding summons of the debtor that are received for consideration by the court, as well as about the

judecată, precum și despre titlurile executorii asupra bunurilor debitorului;

g) date despre bunurile debitorului, inclusiv despre mijloacele bănești și creanțele lui;

h) candidatura propusă la funcția de administrator al insolvenței/ lichidator;

și să fie însoțită de următoarele acte care se anexează la cererea introductivă:

a) copia de pe statutul sau de pe contractul său de asociere;

b) lista participanților (membrilor) săi;

c) bilanțul contabil la data ultimului raport financiar;

d) documentele care atestă componența și valoarea bunurilor sale dacă este persoană fizică (întreprinzător individual);

e) datele din registrele publice despre bunurile sale, inclusiv despre bunurile gajate;

f) lista creditorilor și a debitorilor, cu specificarea datoriilor creditoare și debitoare, adreselor și datelor de identificare ale creditorilor și debitorilor;

g) dovada notificării proprietarului, a cărui lipsă însă nu împiedică admiterea spre examinare a cererii introductive.

Cererea introductivă poate fi depusă și de creditorul interesat. Pentru aceasta este necesar ca creanța acestuia să fie certă. În acest sens, legea, indică că creanța pe care o invocă creditorul la depunerea cererii introductive, trebuie să fie stabilită printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă sau un alt act similar, după cum se va vedea mai jos. La fel, *legea stabilește că la momentul depunerii cererii introductive, creditorul trebuie să facă dovada depunerii unei cereri prealabile către debitor.* Adică creditorul trebuie să solicite stingerea creanței de către debitor, și doar dacă acesta nu o stinge sau refuză satisfacerea acestei cerințe, creditorul va putea depune o cerere de intentare a procedurii de insolvență și de declarare a debitorului ca fiind insolvent.

Conținutul și anexele cererii introductive pe care o depune creditorul este reglementat de art.20 al legii care prevede că în aceasta trebuie să se indice cel puțin următoarea informație:

a) denumirea/numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin extrasul din registrul public corespunzător;

b) valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente;

c) temeiul creanțelor și termenul executării lor;

d) mențiuni despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;

e) propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;

f) alte date, considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.

La cererea introductivă a creditorului se anexează:

a) documentele ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, temeiul intentării procesului de insolvență, alte documente care justifică cererea creditorului;

b) dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor;

writs of execution on the debtor's assets;

g) information about the debtor's assets, including cash and his receivables;

h) the proposed candidacy for the position of administrator of insolvency / liquidator;

and to be accompanied by the following documents that are attached to the application:

a) copy from his status or contract of the association;

b) list of his participants (members);

c) the balance sheet from the date of the last financial report;

d) documents that confirm the composition and the value of his goods if he is a natural person (individual entrepreneur);

e) data from his public records on his assets, including the pledged assets;

f) list of creditors and debtors, specifying the payable and receivable debts, addresses and identification data of creditors and debtors;

g) proof of notification of the owner, but whose absence does not prevent admission to the examination of the application.

The application may be lodged also by the interested lender. This requires that the amount of the lender's claim should be certain. In this respect, the law indicates that the amount receivable claimed by the creditor on lodging the application must be established by an irrevocable court decision or other similar act, as we will see below. Similarly, *the law states that at the time of submitting the application, the creditor must prove that he has lodged a preliminary application to the debtor.* That is the creditor must request the settlement of the claim by the debtor, and if he does not settle it or refuses to meet this requirement, the creditor will be able to submit an application for instituting insolvency proceedings and for the declaration of the debtor as insolvent.

The application content and annexes that the creditor lodges are regulated by the article 20 of the Law which provides that in the application must be indicated at least the following information:

a) name and surname of the creditor and of the debtor, location/address, other identification data confirmed by the extract from the corresponding public register;

b) the value/amount of creditor's claim, the amount of interest payment and of related penalties;

c) the grounds of the claim and the term of its enforcement;

d) the mentions about other evidence confirming the creditor's claim;

e) the candidature proposal for the office of provisory administrator during the observation period of the debtor;

f) other data, considered necessary by the creditor for examining the application.

At the creditor application should be attached the following:

a) the documents that certify obligations of the debtor to the creditor, the amount of debt to these obligations, grounds for/basis for initiating insolvency proceeding, other documents justifying the creditor's claim;

b) the evidence of prior notification to the debtor

c) copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.

După primirea cererii introductive, dacă aceasta corespunde prevederilor legale indicate mai sus, instanța emite un act, numit încheiere, prin care admite cererea spre examinare și numește administratorul provizoriu, cel propus sau unul din oficiu. În cazul necorespunderii cererii introductive cu prevederile legale, aceasta se restituie fără examinare.

Potrivit art.24 din Lega insolvențabilității, admiterea cererii introductive spre examinare este însoțită de aplicarea unei serii de interdicții în activitatea debitorului și anume:

a) în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;

b) la cererea motivată a creditorilor sau administratorului provizoriu ori din oficiu, dispune înlăturarea debitorului de la gestionarea patrimoniului;

c) pune sub sechestru bunurile debitorului și corespondența lui comercială;

d) suspendă urmărirea individuală ale creditorilor și executările silite asupra bunurilor debitorului, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului;

e) pune sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale ori decide ca acestea să poată fi înstrăinate doar cu învoirea expresă a administratorului provizoriu.

Dacă măsurile menționate sunt insuficiente, instanța de insolvențabilitate poate dispune aducerea silită a debitorului spre audiere. Dacă debitorul nu este persoană fizică, aceste măsuri sunt aplicate reprezentanților lui.

Administratorul provizoriu, în termenul acordat de instanță, notifică imediat despre aplicarea măsurilor de asigurare în toate registrele publice, inclusiv în registrul de stat al persoanelor juridice și în registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, în registrul bunurilor imobile și în alte registre în care se înscriu gajul, băncile, organele cadastrale teritoriale, autoritățile vamale, oficiile poștale, stațiile de cale ferată, depozitele portuare și vamale, alte locuri de înmagazinare din circumscripția în care debitorul își are sediul ori filiale sau reprezentanțe, pentru a sista orice operațiune cu bunurile acestuia, cerându-le lor să îi predea corespondența debitorului și orice alte comunicări sosite pe adresa lui. La fel, *administratorul provizoriu pregătește un raport cu privire la starea financiară a debitorului și propune fie intentarea procedurii de insolvențabilitate, fie intentarea procedurii simplificate a falimentului, fie să constate că debitorul este solvabil și să propună încetarea procesului.*

Ceilalți participanți la proces, se pot expune referitor la cererea introductivă formulată printr-o scrisoare adresată instanței de judecată, numită referință, în care să indice propriile argumente cu privire la cele invocate în cererea introductivă.

După examinarea cererii introductive, instanța poate adopta una dintre următoarele soluții:

by the creditor;

c) the copy of the final decision of the court or the copy of the final arbitral award, or the copy of the final decision of the court regarding the recognition of the judgement or a foreign arbitral award or, the decision (judgement) provided by the approved authority through the executory law at that time.

After receiving the application, if it complies with legal requirements listed above, the court shall issue an act called closure, which accepts the application for examination and appoint a provisional administrator, or one of the proposed office. In case of nonconformity of the application with legal provisions, the application shall be returned without examination.

According to Article 24 of the Law on Insolvency, the admission of application for examination shall be accompanied by the application of a series of interdictions in the debtor's activity, namely:

a) during the observation period decisions regarding the management of heritage to be taken only with the provisional administrator's prior consent;

b) on a reasoned request of the creditors or the provisional administrator or on its own motion, disposes the removal of the debtor from the management of heritage;

c) seizes the debtor's assets and his commercial correspondence;

d) suspends the individual prosecutions of the creditors and the enforcement proceedings on the debtor's assets, as well as the flow of limitation period to require forced execution of their claims against the debtor;

e) bans the disposal of the debtor of his assets or decides these to be banned only with an express assent of the provisional administrator.

In case the measures mentioned above are insufficient, the insolvency court may dispose forced appearance of the debtor at the hearing. If the debtor is not a natural person, these measures are implemented to his representatives.

The provisional administrator, within the period specified by the court, immediately notifies about the application of the enforcement measures in all the public registers, including in the state register of legal persons and in the state register of individual entrepreneurs, in the immovable property register and in other registers that includes pledge, banks, territorial cadastral bodies, customs authorities, postal offices, railway stations, port and customs warehouses, other storage places in the debtor's constituency in which its seat is located, subsidiaries or representations, to suspend any operation with its assets, requesting them to hand over the correspondence to the debtor and any other notices at his address. As well, *the provisional administrator prepares a report regarding the debtor's financial status and proposes either the initiation of the insolvency proceeding or the initiation of the simplified bankruptcy procedure, or to declare the debtor's solvency and to propose the stand of the process.*

The rest of the participants in the process, can express their opinions regarding the application in letter form addressed to the court, called reference, stating their arguments with regard to the content of application.

After the examination of the appliance, the court may adopt one of the following solutions:

a) încetează procesul în baza faptului că debitorul este solvabil,

b) intenționează procedura falimentului simplificat, atunci când sunt îndeplinite condițiile stabilite de lege, de regulă, atunci când bunurile pe care le are debitorul nu sunt suficiente nici pentru a asigura cheltuielile procesului de insolvență, sau

c) constată insolvențabilitatea debitorului și intenționează procedura de insolvență.

Prima soluție va determina încetarea procedurilor inițiate față de debitor, anularea tuturor interdicțiilor impuse anterior și redobândirea de către debitor a tuturor drepturilor în care a fost limitat pe parcursul instituirii administratorului provizoriu.

Cea de-a doua soluție – falimentul simplificat, potrivit art.134 din legea insolvențabilității, este o procedură în care se trece imediat la lichidarea patrimoniului existent și radierea debitorului în cazurile în care debitorii sunt:

a) întreprinzători individuali și gospodării țărănești (de fermier), titulari ai patentei de întreprinzător;

b) persoane juridice care nu dețin niciun bun în patrimoniul lor ori ale căror bunuri sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului și niciun creditor sau terț nu se oferă să avanseze ori să garanteze sumele corespunzătoare;

c) societăți comerciale și necomerciale dizolvate anterior formulării cererii introductive;

d) debitori care nu sunt îndreptățiți să beneficieze de procedura de restructurare prevăzută în prezenta lege.

Toate creanțele debitorului vor fi introduse într-un tabel al creanțelor, iar în termen de 15 zile de la data consolidării tabelului definitiv al creanțelor validate sau imediat după valorificarea masei debitoare, în cazul în care aceasta există, lichidatorul prezintă instanței de insolvență spre aprobare un proiect al bilanțului de lichidare, raportul final și, după caz, actul de carență a masei debitoare.

După ce instanța de insolvență aprobă raportul final al lichidatorului și bilanțul de lichidare, acesta va trebui să facă distribuția finală a tuturor fondurilor din patrimoniul debitorului. Fondurile nereclamate în termen de 30 de zile de către cei îndreptățiți vor fi stinse prin consemnare și depuse de către lichidator la bancă sau la notar. După ce fondurile sau bunurile din patrimoniul debitorului au fost distribuite, iar fondurile nereclamate au fost consemnate la bancă sau la notar, instanța de insolvență, în baza cererii lichidatorului, închide prin hotărâre procedura falimentului și radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice și din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali.

În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvență, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărâre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

Prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului când este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.

Dispozitivul hotărârii de încetare a procedurii falimentului și de radiere a debitorului din registrul de stat se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în

a) to stop the process on the basis of debtor's solvency,

b) initiates the simplified bankruptcy procedure, when the conditions stipulated by law are met, generally when the assets that debtor has in possession are not enough nor to cover the insolvency process expenses, or

c) declares the debtor's insolvency and initiates the insolvency proceeding.

The first solution will determine the termination of the procedures initiated against debtor, canceling all previously imposed bans and recovering all the rights of which he was limited during the establishment of the provisional administrator.

The second solution – according to article 134 of the Insolvency Act, the simplified bankruptcy is a procedure that passes immediately to the liquidation of existing property and the deletion of the debtor in the cases when the debtors are:

a) sole proprietors and rural households, entrepreneurship patent holders;

b) legal persons that hold no goods in their heritage or whose assets are insufficient to cover the trial and any creditor or third party doesn't offer to advance or to guarantee adequate amounts;

c) commercial and non-commercial companies disincorporated prior to application stage;

d) debtors who are not entitled to benefit from restructuring procedure provided by this law.

All debtors' receivables will be introduced in a debts' table, and within 15 days when the table is completed or immediately after the capitalization of debit amount, if it exists, the liquidator presents insolvency court for approval a draft liquidation balance, the final report and, if necessary, act of debit amount deficiency payment.

After the insolvency court approved the final report of the liquidator and the liquidation balance, it will have to make the final distribution of all funds of the debtor's assets. Unclaimed funds within 30 days of those entitled to will be settled through consignment by the liquidator and deposited to the bank or the notary. Once the funds or assets of the debtor's assets were distributed and unclaimed funds were registered at a bank or notary, insolvency court, based on the application of the liquidator, closed by court bankruptcy proceedings and radiates debtor from the state register of legal entities and state register of entrepreneurs.

In the absence of debit amount the insolvency court, with the approval of the liquidation balance sheet, adopt a decision terminating the process by which the debtor has and deletion from the register of the state is entered.

At the end of this process the debtor is discharged of obligations it had before entering bankruptcy proceedings, except when the subsidiary is liable as provided by law.

The decision instrument regarding the termination of bankruptcy procedure and cancellation of the debtor from state register is published in the Official Monitor of the Republic of Moldova within 10 days after the enforcement date.

After receiving the decision of insolvency court, the State Chamber of Registration of the Republic of Moldova removes the debtor from state register of legal entities or from state register of individual entrepreneurs on the date of

termen de 10 zile din data adoptării.

După ce primește hotărârea instanței de insolvență, Camera Înregistrării de Stat radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice sau din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali la data hotărârii.

A treia soluție este constatarea stării de insolvență și intentarea procedurii de insolvență.

Aceasta este una dintre cele mai frecvente situații. În acest caz se intenționează procedura de insolvență, însă instanța nu indică concret în ce fel de procedură va evolua procedura de insolvență, care, în acest caz, este o categorie de gen.

Procedura de insolvență. Intentarea procedurii de insolvență se realizează printr-o hotărâre judecătorească, dispozitivul căreia se publică în mod obligatoriu în monitorul oficial.

Instanța de insolvență afișează hotărârea de intentare a procedurii de insolvență în incinta sa, iar administratorul insolvenței o expediază în mod obligatoriu debitorului, registrului de stat al persoanelor juridice și registrului de stat al întreprinzătorilor individuali, inspectoratului fiscal de stat teritorial, băncilor în care debitorul are conturi și, după caz, registrelor în care se înregistrează gajul, organului cadastral teritorial, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, registrelor de stat ale transporturilor, ministerului de ramură, altor instituții și autorități relevante, în fiecare caz concret.

Hotărârea de intentare a procedurii de insolvență servește drept temei pentru introducerea mențiunilor în registrele respective. Din data primirii copiei de pe hotărârea de intentare a procesului de insolvență, instituțiile și organele menționate mai sus înscriu consemnările convenite la rubrica debitorului sau a bunurilor debitorului și sistează orice altă înregistrare legată de statutul juridic al debitorului sau al bunurilor lui. Din acest moment, orice înscriere privind înregistrarea sau modificarea statutului juridic al debitorului sau al bunurilor lui se va efectua doar la cererea administratorului insolvenței.

Odată cu hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, administratorul insolvenței expediază o notificare tuturor creditorilor cunoscuți pentru ca aceștia să înainteze creanțele față de debitorul insolvent.

Creanțele care se înaintează după începerea procesului de insolvență, nu urmează a fi probate printr-o hotărâre judecătorească așa cum se face la depunerea cererii introductive, ci doar prin actele confirmative, care pot fi: contracte, facturi de expediție, acte de predare-primire etc. Toate creanțele înaintate se vor valida la o adunare de validare a creanțelor, la care participă atât administratorul insolvenței cât și creditorii și debitorii. Fiecare creanță înaintată se analizează și fie se validează, fie împotriva acesteia se depune contestație. După soluționarea contestațiilor creanța fie se validează, fie se consideră respinsă. Pot exista creanțe garantate – acele a căror executare este garantată de regulă prin gaj aplicat asupra unui bun din masa debitoare (a se vedea art. 50 din lege); și creanțe chirografare – adică creanțe a căror executare nu este garantată. Toate creanțele validate se înscriu într-un tabel al creanțelor care se semnează de către judecătorul care are în gestiune dosarul de insolvență al debitorului. Creanțele

the given decision.

The third solution is to establish the insolvency state and to initiate the insolvency procedure.

This is one of the most common situations. In this case, it is initiated the insolvency procedure but the court does not specify in which manner the insolvency procedure will be performed, which in this case, is a gender category.

The Insolvency Procedure. The institution of insolvency procedure is performed by a court decision and the publication of its instrument in the official monitor is obligatory.

The court of insolvency posts the decision on the institution of insolvency procedure within its precincts and the administrator of insolvency send it to the debtor, state register of legal entities and individual entrepreneurs, territorial state tax inspectorate, banks in which the debtor has opened accounts, and if required, to the registers that enlist the pledge, land register, National Commission of Financial Market, state registers of transports, ministry branch and to other relevant institutions and authorities in each particular case.

The decision on the institution of insolvency procedure is considered a cause for the introduction of entries in this particular registers. From the date of receiving the copy on the decision on the institution of insolvency procedure, the above mentioned institutions and organs file the appropriate commitments in the debtor's rubric or the debtor's assets and suspends any other entry regarding the legal status or assets of the debtor. From this moment, any entry on the registration or amendment of the legal status or assets of the debtor will be performed only at the request of insolvency administrator.

Along with the decision on the institution of insolvency procedure, the insolvency administrator sends a notification to all known creditors to make them submit accountants receivable to the insolvent debtor.

Accountants receivable that are submitted after the initiation of insolvency procedure, will not be authorized by a court decision as in the lodging of introductory application, but only with confirmatory acts as agreements, shipping invoice, delivery and receiving acts, etc.

All the submitted receivables shall be validated at a receivable validation meeting, involving insolvency administrator as well as lenders and borrowers. Each of the submitted receivables shall be analyzed and either is validated or challenged. After the settlement of the complaints, the claim is either validated or is considered rejected. There are secured receivables, those whose performance is guaranteed, usually, by an affixed pledge over an asset of the debtor mass (see the art.50 of the Legislation); and unsecured receivables – meaning those whose performance is not guaranteed. All the validated receivables are recorded in a table of receivables which shall be signed by the judge who handles the debtor's insolvency case. The receivables are divided into ranks and shall be paid in the following sequence:

1) Receivables of health damage or causing death. The capitalization of these receivables shall be performed according to the Law No. 123-XIV of 30th July 1998 on the capitalization of the periodical payments;

se împart în ranguri și se plătesc în următoarea consecutivitate:

1) creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții. Capitalizarea acestor creanțe se face conform Legii nr. 123-XIV din 30 iulie 1998 cu privire la capitalizarea plăților periodice;

2) creanțele salariale față de angajați, cu excepția persoanelor indicate la art. 247, și remunerația datorată conform drepturilor de autor;

3) creanțele pentru creditele acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobânda, comisionul de angajament, fondul de risc), creditele interne și externe acordate cu garanție de stat, impozitele și alte obligații de plată la bugetul public național;

4) creanțele de restituire (achitare) a datoriilor față de rezervele materiale ale statului;

5) alte creanțe chirografare care nu sunt de rang inferior;

6) creanțele chirografare de rang inferior care au următoarele clase:

a) dobânda la creanțele creditorilor chirografari calculată după intentarea procesului;

b) amenzile, penalitățile și alte sancțiuni financiare (pecuniare), precum și cele cauzate de neexecutarea obligațiilor sau din executarea lor necorespunzătoare;

c) creanțele din prestațiile gratuite ale debitorului;

d) creanțele legate de rambursarea creditelor de capitalizare și/sau împrumuturile unui asociat, acționar sau membru al debitorului ori ale persoanelor afiliate sau interdependente și alte asemenea creanțe;

e) creanțele salariale ale persoanelor indicate la art. 247 – administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Mersul ulterior al procesului de insolvabilitate se realizează prin acțiunile administratorului insolvabilității care acționează potrivit deciziilor adunării creditorilor. Acțiunile administratorului insolvabilității și deciziile adunării creditorilor sunt verificate de către instanță sub aspectul legalității. Din adunarea creditorilor fac parte toți creditorii introduși în tabelul de creanțe. Dacă numărul creditorilor este mare, aceștia formează un comitet al creditorilor, care ia deciziile care nu sunt de competența exclusivă a adunării creditorilor.

La această etapă, creditorii pot accepta una dintre următoarele soluții: a) restructurarea; b) încheierea unei tranzacții cu debitorul; c) intrarea în procedura de faliment.

Restructurarea este un proces de realizare a unui set de măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice, orientate spre remedierea financiară și economică a întreprinderii pe bază de capitalizare, de reorganizare, de schimbare a structurii activelor și de modificare a procesului operațional de producție. Aplicarea acestei proceduri, presupune speranța creditorilor și a debitorului că există posibilitate de remediere financiară a debitorului și că în așa fel creditorii își vor putea încasa creanțele.

Planul procedurii de restructurare poate fi propus de către:

- debitor, cu excepția celui care, într-un interval de 3 ani anteriori formulării cererilor introductive, a mai fost

2) Employment receivables towards employees, except to those indicated in the art.247, and the remuneration due under the copyrights;

3) Receivables for the loans granted by the Ministry of Finance (the principal sum, the interest, the commitment fee, the risk fund), the domestic and foreign loans granted under the state guarantee, taxes and other liabilities to the national budget;

4) Restitution receivables (payment) of debts to state material reserves;

5) Other unsecured receivables which are not inferior to rank;

6) Inferior unsecured receivables with the following classes:

a) interest on unsecured creditors' receivables calculated after the lawsuit;

b) fines, penalties and other financial sanctions (pecuniary), as well as those caused by the failure to execute the payables or their inappropriate execution;

c) the receivables of free benefits the debtor;

d) receivables related to the repayment of capitalization loans and / or the loans of a partner, or member of the debtor or affiliated or interdependent persons and other similar receivables;

e) employment receivables of the persons indicated in the art.247 – directors of the trading companies, members of the executive bodies, supervisory board members (observers), liquidators and liquidation committee members, accountants.

The further course of the insolvency process is accomplished by the actions of the insolvency administrator which acts according to the decisions of the lenders' assembly. The actions of the insolvency administrator and decisions of the lenders' assembly shall be checked by the court in terms of Law. The lenders' assembly includes all the creditors recorded in the table of receivables. Is the number of creditors is large, they form a lenders' committee that takes the decisions that are not within the exclusive jurisdiction of the lenders' assembly.

At this stage, the creditors can accept one of the following solutions: a) restructuring; b) a transaction with the borrower; c) entry into bankruptcy.

Restructuring. Restructuring is a process of realizing a set of financial, organizational, operational and legal measures, oriented towards the financial and economic remedial of the enterprise basing on capitalization, reorganization, changing the assets' structure and modifying the operational process of production. Applying this procedure implies the hope of the creditors and debtor that there is a possibility of financial remedial of the debtor and that in this way creditors will collect the receivables.

The plan of the restructuring procedure can be suggested by:

- the debtor, excepting that who, in a period of 3 years prior to formulating the introductory demands, was the subject of a procedure established based on the present law, nor the debtor whose administrators, directors and/or associates (members, participants) have legal records and also in other cases stipulated by the present law.

- the administrator of the insolvency, on the demand of

subiect al unei proceduri instituite în baza prezentei legi și nici debitorul ai cărui administratori, directori și/sau asociați (membri, participanți) au antecedente penale, precum și în alte cazuri prevăzute de prezenta lege.

- administratorul insolvenței, la cererea adunării creditorilor sau a comitetului creditorilor, ori din proprie inițiativă;
- autoritățile administrației publice centrale sau locale pot propune planul în cazul insolvenței întreprinderilor de importanță vitală pentru economia națională menționate la art.190 alin.(6).
- la elaborarea planului procedurii de restructurare pot contribui în cumul administratorul insolvenței, creditorii, comitetul creditorilor, dacă este format, reprezentanții angajaților și debitorul.

În cazul în care planul procedurii de restructurare nu este prezentat instanței de insolvență în termenul stabilit de adunarea creditorilor de raportare, instanța poate decide intentarea procedurii falimentului și lichidarea debitorului.

Planul procedurii de restructurare cuprinde un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume, dar nu mai târziu de o lună până la data expirării termenului stabilit pentru procedura de restructurare a debitorului, precum și stingerea creanțelor de rangul întâi și al doilea nu mai târziu de 6 luni de la data deschiderii procedurii de restructurare.

Executarea planului procedurii de restructurare nu va depăși 3 ani, calculați de la data confirmării. Debitorul este în drept să execute anticipat planul. În cazul în care debitorul este de importanță vitală pentru economia națională, la solicitarea creditorilor sau a organelor centrale de specialitate ale administrației publice sau administrației publice locale, durata restructurării poate fi prelungită prin hotărârea adunării creditorilor o singură dată, pe un termen de până la 2 ani. Lista debitorilor de importanță vitală pentru economie va fi aprobată de Guvern.

Încheierea unei tranzacții cu debitorul. Această soluție poate interveni în orice moment al procesului de insolvență și presupune împăcarea tuturor părților. Încheierea tranzacției are drept efect încetarea procesului de insolvență.

Hotărârea privind încheierea tranzacției între participanții la procesul de insolvență se adoptă de adunarea creditorilor cu votul unanim al creditorilor garanți și cu majoritatea simplă de voturi ale creditorilor chirografari validați în conformitate cu tabelul creanțelor.

Tranzacția trebuie să conțină dispoziții cu privire la modul și la termenele de achitare a creanțelor validate.

Tranzacția poate să conțină dispoziții de stingere a obligațiilor debitorului:

- prin compensare (stingerea reciprocă a unei obligații și a unei creanțe opuse, certe, de aceeași natură),
- prin confuziune (obligația se stinge în cazul în care o singură persoană întrunește calitatea de creditor și cea de debitor),
- prin remitere totală sau parțială a datoriei (obligația se stinge dacă creditorul, în baza unei înțelegeri cu debitorul, îl eliberează pe acesta de executarea obligației (remitere de datorie). Obligația se stinge, de asemenea, printr-un contract

the assembly of creditors or committee of creditors, or by his/her own initiative.

- the authorities of the central or local public administration can suggest the plan in case of insolvency of the enterprises that are the most important for the national economy mentioned in the art. 190 par. (6).
- the insolvency administrator, creditors, the committee of creditors, if it is formed, the employees' representatives and the debtor can contribute by plurality of offices to elaborating the plan of the restructuring procedure.

If the plan of the restructuring procedure is not presented in the insolvency court in the due time set by the assembly of reporting creditors, the court can decide the institution of the insolvent procedure and the clearance of the debtor.

The plan of the restructuring procedure includes a program of receivables' clearance in the form of an accounts receivable table, the quantum of the amounts the debtor pledges to clear or to repay to creditors, the due times the debtor must clear and/or pay these sums, but not later than a month till the date the time set for the restructuring procedure of the debtor expires, and also the clearance of the first and second degree receivables not later than 6 months from the date the restructuring procedure was started.

Enforcement of the plan of the restructuring procedure will not exceed 3 years, calculated from the date of confirming. The debtor has the right to enforce the plan in advance. In the case the importance of the debtor for the national economy is crucial, on the demand of the creditors or the central specialized bodies of the public administration or local public administration, the duration of the restructuring can be prolonged by the decision of the creditors assembly only once, on a period of 2 years. The list of primary importance for the economy debtors will be approved by the Government.

Concluding a settlement with the debtor. This solution can interfere in at any time of the insolvency process and it implies the reconciliation of all parties. The conclusion of the settlement has as consequence the stopping of the insolvency process.

The decision concerning the conclusion of the settlement between the participants of the insolvency process is adopted by the Creditors' Meeting having the unanimous vote of the guarantor creditors with the simple majority of the votes of the unsecured creditors validated according to the table of the payable items.

The settlement need to contain provisions concerning the modality and the due dates of the validated receivables.

The settlement could contain provisions regarding the suspension of the debtor's bond:

- by offsetting (the settlement of a reciprocal bond and of an opposite, certain claim of the same nature),
- by merging (the obligation is settled when only one person meets the rights of the creditor and of the debtor),
- by the total or the partial remission of the debt (the obligation is settled when the creditor, on the basis of an agreement made with the debtor, releases him or her of the enforcement of the obligation (remission of debt). The obligation is also settled by an agreement in which the creditor recognizes that the obligation doesn't exist anymore),

în care creditorul recunoaște că obligația nu există),

- prin novație, are loc atunci când părțile convin înlocuirea unei obligații cu o altă obligație (novație),
- prin convertire a datoriilor în cote-părți din capitalul statutar al debitorului sau în acțiuni,
- prin convertire în acțiuni a obligațiilor și a altor titluri de valoare,
- prin alte modalități legale de stingere a creanței, dacă modalitatea de stingere a obligațiilor nu încalcă drepturile altor creditori, ale căror creanțe au fost incluse în tabelul de creanțe și au fost validate.

Creditorul care a votat pentru încheierea tranzacției este în drept să achite în totalitate cu mijloace bănești sau să acorde un împrumut debitorului, care ar permite stingerea obligațiilor acestuia față de creditorii care au votat împotriva încheierii tranzacției sau care nu au participat la vot. În primul caz, creditorul care a votat împotriva tranzacției sau care nu a participat la vot este obligat să accepte executarea oferită direct debitorului. În al doilea caz, debitorul este obligat să stingă neîntârziat, din mijloacele bănești primite ca împrumut, creanțele creditorilor validați.

Fondurile acordate debitorului pentru stingerea creanțelor sunt considerate împrumut fără dobândă cu termen de rambursare de un an de la încetarea procesului de insolabilitate, care poate fi prelungit prin acordul comun al părților.

În cazul neexecutării tranzacției de către debitor sau terți, creditorul este în drept ca, fără a cere revocarea tranzacției, să inițieze față de debitor un nou proces de insolabilitate, în cadrul căruia să înainteze creanțele în mărimea confirmată prin tranzacție.

Intrarea în procedură de faliment. Instanța de insolabilitate va pronunța, prin încheierea de intrare în faliment, dizolvarea societății debitoare și va dispune:

a) desemnarea unui lichidator, stabilirea atribuțiilor acestuia;

b) valorificarea și lichidarea masei debitoare.

După intentarea procedurii falimentului, lichidatorul valorifică și/sau lichidează neîntârziat, în condiții cât mai avantajoase și în timpul cel mai potrivit, masa debitoare numai cu acordul expres al comitetului creditorilor sau al adunării creditorilor, după caz. Termenul de valorificare și/sau de lichidare a masei debitoare nu va depăși 2 ani de la intentarea procedurii falimentului.

Dacă, după expirarea termenului prevăzut, se constată masă debitoare nevalorificată, aceasta va fi vândută neîntârziat de către lichidator la licitație cu reducere, fără acordul adunării creditorilor sau al comitetului creditorilor. Reducerea prețului va continua până acesta va ajunge la zero. Dacă la licitația cu reducere s-a înscris un participant ori nu s-a înscris nici unul sau dacă bunurile nu au putut fi comercializate, lichidatorul vinde bunurile prin negocieri directe la orice preț negociat și confirmat de instanța de judecată care examinează procesul de insolabilitate.

În cel mult 10 zile de la data finalizării procesului de evaluare a masei debitoare, lichidatorul prezintă comitetului sau adunării creditorilor un raport despre evaluarea bunurilor și metoda lor de valorificare, precizându-se modul de vânzare: în bloc sau individual, prin licitație publică, concurs sau negocieri directe, ori într-o combinație a acestor moduri.

- by novation, it takes place when the parties decide the substitution of one obligation by another obligation (novation),

- by converting the debts in apportioned shares from the statutory capital of the debtor or in shares,
- by converting in shares the bonds or other securities,
- by other legal ways of settlement of the claim, if the way of settlement of the obligations doesn't infringe the rights of other creditors, whose receivables have been included in the receivables' table and have been validated.

The creditor who voted for the concluding of the settlement has the right to fully pay by money means or to grant a loan to the debtor, that could allow the settlement of the obligations regarding the creditors who have voted against the concluding of the settlement or who didn't take part in the voting process. In the first case, the creditor who has voted against the settlement or who didn't participate in the voting process is obliged to accept the enforcement proposed directly to the debtor. In the second case, the debtor is obliged to settle immediately using the money received as a loan or the receivables of the validated creditors.

The funds granted to the debtor for the settlement of the receivables are considered a loan with no interest with a deadline repayment of one year from the stopping of the insolvency process, that can be extended by a mutual agreement of the parties.

In the case of the non-execution of the transaction by the debtor or by the third person involved, the creditor has the right, without requiring the revocation of the transaction, to initiate a new insolvency process regarding the debtor, in which he or she would put forward the receivables in the size confirmed by the transaction.

The entry into the procedure of bankruptcy

The court of insolvency will pronounce, by the closure of entrance in bankruptcy, the dissolution of the debtor company and will dispose:

a) the appointment of a liquidator, setting his tasks;

b) the improvement and liquidation of the debtor mass.

After intending the bankruptcy proceedings, the liquidator improves and / or immediately liquidates, under the best conditions and at the most suitable time, the debtor mass with the express consent of the creditors or the creditors committee, as appropriate. The term of increasing and / or liquidation of debtor mass will not exceed 2 years from the instituting bankruptcy procedure.

In case that after the expiry of the provided term the untapped debtor mass is discovered, this will be sold immediately by liquidator at an auction with reduction, without the agreement of the creditors meeting or creditors committee. The reduction of price will continue until it will reach zero. Even if at the discount auction a participant have enrolled or no one have enrolled or if the goods have not been marketed, the liquidator sells goods through direct negotiations at any negotiated price and confirmed by the court investigating the bankruptcy process.

No later than 10 days from the date of completion of the evaluation process of debtor mass, the liquidator submits to the committee or to the creditors a report on the evaluation of assets and their method of recovery, specifying the manner of sale: in bulk or individually, by public

După ce s-a valorificat întreaga masă de debitoare se întocmește un plan de distribuție a sumelor acumulate care este aprobat de comitetul creditorilor sau de către adunarea creditorilor.

Acest plan de distribuție se transmite instanței de judecată. Împotriva planului de distribuție se pot face obiecții care se depun la instanța de judecată în a cărei gestiune se află dosarul de insolvență. După soluționarea tuturor contestațiilor sau obiecțiilor, se distribuie sumele stabilite în planul de distribuție. Ulterior, instanța emite o hotărâre prin care dispune încetarea procesului de insolvență și radierea debitorului insolvent din registrul public.

Concluzie. Legea insolvenței nr.149 din 2012 oferă o acoperire normativă mai amplă și mai calitativă raporturilor juridice ce se stabilesc în cadrul procedurii de insolvență și include instrumente noi pentru realizarea drepturilor creditorilor și debitorilor.

auction, contest or direct negotiations, or a combination of these methods.

After that the whole debtor mass has been valued it is filled out a plan of accrued amounts distribution that is approved by the creditors' committee or by the creditors.

The distribution plan shall be passed to the court. One can provide objections against the distribution plan to be submitted to the court in whose management is the case of insolvency. After solving any complaints or objections, the amounts set out in the distribution are given out. Subsequently, court issues a decision through which ordains the insolvency process cessation and deregistration the insolvent debtor from the public register.

Conclusion. The Insolvency Law No. 149 of 2012 establishes a larger and more qualitative regulation for the legal relations that occur within the insolvency procedure and stipulates new mechanisms for the fulfillment of the creditors and debtors rights.

Referințe bibliografice/ References

1. Legea insolvenței: nr. 149 din 29.06.2012. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2012, nr. 193-197, art. 663.
2. Codul Civil al Republicii Moldova adoptat prin Legea Republicii Moldova: nr. 1107 din 06.06.2002. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2002, nr. 82-86, art. 661.

Recomandat spre publicare: 02.12.2014